

naravni rezervat

**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2026

pripravili: ekipa NR Škocjanski zatok (Borut Mozetič, Bojana Lipej, Tina Kocjančič, Aleš Marsič, Domen Stanič, Daša Stavber in Sara Cernich)

Škocjanski zatok, februar 2025

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2026	4
3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA	9
4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	10
5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	41
5.1. PROJEKTI V TEKU	41
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	41
6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	42
7 KADROVSKI NAČRT	45

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 hektarja oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 hektarja oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 hektarja oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 hektarja oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

GSM: 051/ 680 442

E-naslov: info@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela in finančni načrt Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2024 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS št. 31/99),
- Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi,
- Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe (v nadaljevanju SPS) za leti 2025 in 2026, kjer je na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leta 2023 - 2026 določeno, da bo upravljavec NRŠZ izvajal ukrepe za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam (v nadaljevanju tudi: podnebni ukrepi).

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2026

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov (v nadaljevanju HT), ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok (v nadaljevanju NRŠZ) v letu 2026 so opredeljeni na podlagi Načrta upravljanja NRŠZ, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1 - 3 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in HT, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifikaciji skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

- za gnezdeče populacije čaplje (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 15 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), kreheljc (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebkov) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarja;
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (z vzdrževanjem robnih travnišč, ki prehajajo v halofitno vegetacijo in vzdrževanjem osončenosti vlažnih travnišč z mahom ter upravljanjem vodnega režima),
- za kačje pastirje in dvoživke, kot tudi njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: Vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju. V načrtu je nadaljevanje aktivnosti za vzdrževanje novih habitatov za kačje pastirje, dvoživke in ozkega vrtenca, pa tudi drugih vrst kopenskih in sladkovodnih polžev. Prav tako so predvidene aktivnosti za vzpostavitev in razvoj večjih površin mokrotnih oligotrofnih travnikov, vključno z zasajevanjem gradnikov vlažnih travnišč, pozno košnjo ter odstranjevanjem biomase.

Dejavniki ogrožanja narave: najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so onesnaževanje voda zaradi neurejene komunalne infrastrukture v naseljih na Škocjanskem hribu ter izpusti v staro strugo Badaševce, hrup z bližnjih prometnic (bertoška vpadnica), svetlobno onesnaženje (nakupovalni centri), zadrževanje, vnos in razmnoževanje tujerodnih živalskih in rastlinskih vrst ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari v času razbremenjevanja visokovodnih konic. Prav tako je pomembno zagotavljanje biološkega minimuma pretoka vode Are v sušnih mesecih.

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: upravljanje zaporničnega sistema na Ari in zagotavljanje poplavne varnosti rezervata, upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata, vzdrževanje, popravilo in nadgradnja vodne infrastrukture za urejanje vodnega režima.

Ostale pomembne upravljske naloge in aktivnosti: usmerjena paša, košnja in mulčanje vegetacije, dosejevanje domorodnih drevesnih in grmovnih vrst, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, vzdrževanje kmetijske mehanizacije, dosejevanje mokrotnih travnikov in nadaljevanje ukrepov iz leta 2024 in 2025 za obnovo in ohranjanje ekstenzivnih travnišč (nabiranje semen, sušenje, dosejevanje).

V sklopu ukrepov za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča ter ohranjanje ciljnih HT in vrst, opredeljenih v Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe (SPS), načrtujemo čiščenje dovodnih jarkov ter vzdrževanje in popravilo obstoječe vodnogospodarske infrastrukture (propusti, zapornice, sifoni) z namenom zagotavljanja ustreznega vodnega režima na sladkovodnem delu rezervata na Bertoški bonifikci. Prav tako bomo nadaljevali z ukrepi za preprečevanje in omejevanje vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljevanju ITV), financiranimi iz PP 231758 – SPS in PP231321. Ti ukrepi vključujejo tako preprečevanje vnosa tujerodnih živalskih vrst kot tudi odstranjevanje invazivnih rastlinskih vrst.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 50 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov), male čigre (nad 5 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in pribra ter stalno prisotnih vrst, kot so mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travnišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih HT Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: z izvedbo aktivnosti za ohranjanje ciljnih habitatov in vrst NRŠZ v preteklih letih se je povečala pretočnost lagunskih kanalov, izboljšala cirkulacija vode po celotnem vodnem telesu lagune ter zmanjšala stopnja izoliranosti robnih habitatov in poplavna ogroženost ob povišanem plimovanju, ki ga prinašajo podnebne spremembe. Oblikovane so bile tudi nove površine slanih muljastih tal za razrast halofitne vegetacije in ciljnih HT ter povečane površine in s tem izboljšani pogoji za gnezdenje ciljnih vrst ptic. V zadnjih letih pri vseh ciljnih vrstah brakičnega dela rezervata beležimo stabilne trende v številu gnezdečih parov.

Dejavniki ogrožanja narave: med grožnjami iz okolice je treba izpostaviti onesnaževanje voda iz dejavnosti v okoliških urbanih conah, potencialno nevarnost izlitja nevarnih snovi v morju, svetlobno onesnaženje ter morebitno ogroženost, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij na stiku morja in kopnega, kakršno je Škocjanski zatok, prinašajo podnebne spremembe. Poleg dviga morske gladine so med dejavniki ogrožanja zaradi podnebnih sprememb tudi pogostejše in intenzivnejše ujme.

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno rezervata povezuje z morjem, zagotavljanje poplavne območja NRŠZ in okolice ter varovanje območja v primeru izlitja nevarnih snovi, upravljanje vodnega režima brakičnega dela rezervata za ohranjanje ugodnega stanja somornega močvirja in HT ter preprečevanje preplavljanja gnezditvenih habitatov ciljnih vrst ptic v gnezditvenem obdobju, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj ter vzdrževanje grmovne vegetacije. Med nujne ukrepe uvrščamo tudi vzdrževanje mestnega vstopnega objekta in učne poti ter

nadaljevanje izvajanja ukrepov za odstranitev tujerodnih vrst rastlin in vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskih ploskih travišč na območju pod ankaransko vpadnico z zasajevanjem gradnikov ploskih travišč ter pozno košnjo in odstranjevanjem biomase.

Ostale pomembne upravljalne naloge in aktivnosti: spremljanje stanja HT brakične lagune v skladu z rezultati kartiranja HT, izvedenega v okviru dveh Interreg projektov, POSEIDONE in ReCo, v letih 2024 in 2025. Cilj spremljanja je oceniti morebitne spremembe v stanju habitatov, ugotoviti vplive okoljskih dejavnikov ter preveriti učinkovitost izvedenih preteklih ukrepov glede na priporočila iz zaključnega poročila zunanjega strokovnega izvajalca kartiranja (zaključno poročilo vsebuje rezultate kartiranja HT ter predloge in usmeritve za dolgoročno ohranjanje HT v skladu s cilji Nature 2000). Poleg omenjenega bomo redno spremljali fizikalno-kemijske parametre, kot so pH, kisik, temperatura, slanost, redoks potencial, pretok vode, prevodnost, nivo vode in motnost, ki jih bo zagotavljal senzor, nameščen v osrednjem delu lagune v okviru projekta POSEIDONE. Spremljanje teh parametrov bo omogočilo natančnejšo oceno ekološkega stanja lagune, prispevalo k njenemu učinkovitejšemu upravljanju ter služilo kot podlaga za pripravo prihodnjih ukrepov (s poudarkom na blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam).

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge tukalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirne sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirne sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjene tujerodne vrste okrasne gizdavke.

Dejavniki ogrožanja narave: najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so onesnaževanje vodnega telesa Jezerca zaradi neurejene komunalne infrastrukture v naseljih na Škocjanskem hribu in hrup z bližnje karting steze. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti tudi svetlobno onesnaženje ter naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali ter negativni vplivi s strani tujerodnih vrst rastlin in živali.

Najpomembnejše upravljalne naloge in aktivnosti: izlov tujerodnih vrst želv, upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter omejevanje negativnih vplivov iz okolice ter opustitev vrtničarske dejavnosti in odstranitev ITV. Za doseg teh ciljev je nujno nadaljevati z zmanjševanjem števila tujerodnih vrst želv z izlovom ter iskanjem gnezd in odstranjevanjem jajc okrasnih gizdavek. Glavni cilj v letu 2026 je odstraniti vsaj 150 osebkov okrasnih gizdavek ter določiti njihova potencialna območja gnezdenja v rezervatu in na ta način zmanjšati njeno populacijo. V letu 2026 bomo, v okviru obvladovanja širjenja ITV, nadaljevali z odstranjevanjem zlatega bambusa, navadne kanele, navadne amorfe in preprečevanjem razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca ter drugih invazivk na območju Jezerca.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljalne naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in ITV, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke in priprava poročil o stanju NRŠZ. Med pomembne upravljalne naloge v letu 2026 uvrščamo tudi vzorčenje ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*). V sklopu spremljanja stanja invazivnih tujerodnih vrst bomo v letu 2026 nadaljevali z izvajanjem ciljnih popisov svetega ibisa (*Threskiornis aethiopicus*) in nutrije (*Myocastor coypus*) ter ugotavljali morebitno prisotnost modre rakovice (*Callinectes sapidus*). Po potrebi bomo začeli izvajati ukrepe za obvladovanje oz. odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst živali.

V sodelovanju z ARSO (Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo - MOPE) in Nacionalnega inštituta za biologijo – NIB, bomo na območju brakičnega dela rezervata v letu 2026 nadaljevali z vzorčenjem ihtiofavne in fitoplanktona, za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode, sodelovanje z DRSV (MNVP), izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA d.o.o., MOK ter lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje potrebne kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja in hrupa. Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice bomo nadaljevali sodelovanje z MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice.

Ostale pomembne upravljske naloge in aktivnosti: nadaljevali bomo z dobrim sodelovanjem z Upravo RS za zaščito in reševanje in organizacijo ATRAC - Jadranskim centrom za izobraževanje in usposabljanje iz Reke ter aktivno sodelovali na njihovih izobraževanjih in usposabljanjih. Enodnevno izobraževanje za prostovoljce, namenjeno usposabljanju za ukrepanje ob primerih zaoljenih ptic, predvideno za izvedbo v letu 2025, bo ponovno izvedeno v letu 2027.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: neposredni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter po potrebi izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; nadzor nad vsemi vzdrževalnimi deli in sanacijskimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici ter redno izobraževanje nadzornikov.

Ostale pomembne upravljske naloge in aktivnosti: zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat bomo, v okviru izvajanja naravovarstvenega nadzora opravljali redne obhode okolice naravnega rezervata. Posebno pozornost bomo namenili preverjanju stanja na iztočnih kanalih v staro strugo reke Badaševce, ter dogajanju na karting stezi, ki se nahaja v območju daljinskega vpliva na vodne ptice zavarovanega območja.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: za zagotavljanje kakovostne izkušnje obiskovalcev in učinkovite interpretacije naravnih vrednot bomo izvajali celovit program izobraževanja v naravnem rezervatu. Ključne aktivnosti vključujejo: priprava in izvajanje programov za obiskovalce ter vzgojno-izobraževalnih aktivnosti za različne ciljne skupine, nadgradnja in posodabljanje programov, da bodo sledili sodobnim pristopom v interpretaciji narave in izobraževanju, razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje, oblikovanje fizičnih razstav in interpretacijskih vsebin, kot tudi razvoj virtualnih, multimedijskih in filmskih interpretacij, ki bodo dostopne širši javnosti, priprava ponudbe izdelkov in storitev, ki bodo podpirali trajnostni turizem in ozaveščanje o pomenu Škocjanskega zatoka, sprejem, usmerjanje in zagotavljanje osnovnih storitev za obiskovalce, vključno z informiranjem in organizacijo vodenih ogledov, predstavitev območja širši javnosti z udeležbo na dogodkih, sejnih in ostalih promocijskih aktivnostih ter usposabljanja zaposlenih in drugih izvajalcev programov, da bodo le-ti

kakovostno izvedeni. S celovitim pristopom k interpretaciji in izobraževanju bomo prispevali k ozaveščanju javnosti o pomenu ohranjanja narave ter izboljšali doživetje obiskovalcev naravnega rezervata.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Med najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti uvrščamo izvedbo nujnih ukrepov v okviru večjih vzdrževalnih de v javno korist in sicer: sanacijo poškodovane fekalne kanalizacije in povezave na malo čistilno napravo (v nadaljevanju MČN), vgradnja multisplit sistema in povišanje energetske učinkovitosti sistema hlajenja, zamenjava nedelujočih zunanjih senčil, na soncu najbolj izpostavljenih večjih steklenih površinah.

Ostale pomembne upravljske naloge in aktivnosti: dnevno obratovanje in vzdrževanje objektov ter krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki se izkažejo kot nujne. Redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z Načrtom obratovanja in vzdrževanja (v nadaljevanju NOV).

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (Skupnost naravnih parkov Slovenije, AdriaWet, BirdLife, Wetlands International) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MNVP in MOPE, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in organizacija dogodkov, vzdrževanje in nadgradnja spletne strani ter vzdrževanje Facebook in Instagram profila ter skupne naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Ker sta letni program dela in finančni načrt NRŠZ za leto 2025 v fazi izvajanja, ocene ne moremo podati.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj 1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Kombinirano upravljanje sladkovodnega dela rezervata temelji na upravljanju vodnih režimov in zagotavljanju njegove poplavne varnosti, vzdrževanju obrobnih in dovodnih jarkov ter vzdrževanju in popravilu obstoječih vodnogospodarskih objektov in naprav, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2026 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije. Poseben poudarek bo tudi v letu 2026 namenjen nadaljevanju odstranjevanja tujerodnih vrst rastlin in živali, zasajevanju domorodnih dreves in grmov ter večkratnemu odstranjevanju okoliške zarasti.

Zadostne količine sladke vode za upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata zagotavljamo z upravljanjem podlivnih in nadlivnih zapornic na ustju Are. Poleg zagotavljanja stalne gladine vode v Ari, zapornični sistem preprečuje tudi vdor slane vode v sladkovodni del rezervata ter nam hkrati omogoča hitro ukrepanje ob izrednih dogodkih kot so vodne ujme in visoke plime in s tem povezano zagotavljanje poplavne varnosti rezervata in okolice. Vzdrževanje zaporničnega sistema poteka v skladu z Ara – sanacija pragu na razbremenilniku Rižane: Navodila za uporabo in vzdrževanje, št. 200/20 – AS (Remonting d.o.o., 2020). Ker je reka Rižana močno izpostavljena večjemu letnemu nihanju vodostaja, je pri zagotavljanju ustreznih vodostajev sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki skozi vse leto, ključnega pomena sodelovanje z DRSV (MNVP) in izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA Ptuj.

Regulacijo dotoka sladke vode na območje sladkovodnega dela rezervata izvajamo v skladu z Načrtom upravljanja. Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujejo vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste, npr. ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*). Nivoje vode na obravnavanem območju zagotavljamo z kontroliranim dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez območje GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov, ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju, Inženiring za vode, 2007 (v nadaljevanju: POV).

V okviru ukrepov preventivnega vzdrževanja in redne nege jarkov v letu 2026 načrtujemo najem storitve manjšega bagra za odstranjevanje vegetacije močno zaraščenih brežin in struge obrobnih jarkov (v nadaljevanju OJ) ter strojno čiščenje sedimenta z dna OJ 3 in OJ4 v skupni dolžini 800 m. Ukrep je namenjen povečanju pretočnosti OJ za upravljanje vodnega režima in izboljšanju poplavne varnosti sladkovodnega dela rezervata in odvodnjavanja padavinskih vod na luško črpališče v primeru obilnih deževij. Po izvedenem čiščenju biomase in vodnih nanosov z dna OJ, se odstranjeni material, s pomočjo manjšega demperja, prepelje na deponijo znotraj meja naravnega rezervata. Čiščenje dna struge in brežin izvajamo v skladu s POV. Dela bodo potekala pod stalnim nadzorom naravovarstvenega nadzornika in botanika v avgustu in septembru 2026.

V drugi polovici leta 2026 načrtujemo zaključek strojnih del na severnem delu Bertoške bonifike, ki bodo vključevala mulčenje in oblikovanje večjih, členjenih sestojev poplavnih trstičij z vodnimi okni, zajedami in zalivčki. S tem ukrepom bomo povečali heterogenost struktur v sicer relativno homogeni okolici. Načrtovano povečanje robnih delov poplavnega območja bo omogočilo širše površine, primerne tako za gnezdenje kot tudi za prehranjevanje ciljnih vrst. Večina teh vrst ima raje izmenjevanje sestojev trstičja in odprtih vodnih površin, saj zaradi svojih gnezditvenih navad potrebujejo skrita, a hkrati dostopna in odprta mesta, ki nudijo dovolj hrane.

V prejšnjih letih je bila izvedena obsežna zasaditev drevesnih in grmovnih vrst ter čiščenje zarasti in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst na ciljnih površinah sladkovodnega dela rezervata. V letu 2026 bomo v okviru podnebnih ukrepov nadaljevali z odstranjevanjem zarasti in tujerodnih rastlinskih vrst ter dosadili nova in obrezovali obstoječa domorodna drevesa in grmovnice. Zasajene drevesne in grmovne vrste se prvo leto ukoreninjajo in šele v drugem ali tretjem letu začnejo z rastjo. V tem obdobju je potrebno večkratno odstranjevanje okoliške zarasti, saj bi v nasprotnem primeru ostala vegetacija povsem prerasla mlade posajene rastline; posledično večina zasajenih rastlin propade. V grmiščih, kjer so z zasaditvami, spontano ali z vnosom semen, vzklile mladice želenih rastlinskih vrst bomo nadaljevali z ročnim odstranjevanjem zarasti, ki senči mlade rastline ter s presvetlitvijo rastišč dosegli hitro rast in pospešili razrast domorodnih ter upočasnili, oziroma onemogočili razraščanje tujerodnih rastlinskih vrst.

V letu 2026 bomo nadaljevali z izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti na področju obvladovanja vnosa in širjenja ITV. Odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst in zarasti bo potekalo celo leto, razen v času gnezditve. Na površinah, ki so nedostopne za strojno mehanizacijo, bomo tujerodne rastlinske vrste tudi v letu 2026 odstranjevali s pomočjo komunalnega mulčarja ter priključka za rezanje in obrezovanje dreves in grmov, ki omogoča poseg tudi na težko dostopnih brežinah kanalov, ki potekajo ob učni poti. Odstranjene nadzemne in podzemne dele tujerodnih rastlinskih vrst ter ostali požagan les bomo zmelali s pomočjo traktorskega priključka za drobljenje lesa ter zdrobljeno biomaso s traktorsko prikolico odpeljali na mesto kompostiranja. Načrtovani ukrepi odstranjevanja in preprečevanje ter obvladovanje razširjanja tujerodnih vrst rastlin v letu 2026:

- strojno odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov navadne amorfe in navadne robinije, katerima pripada najvišja stopnja invazivnosti,
- omejevanje razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst z večkratno košnjo in ročnim odstranjevanjem poganjkov in korenin,
- priprava terena in nadaljevanje zasajevanja izbranih domorodnih dreves in grmov ter zasaditev mladih rastlin, saj na površinah, kjer so domorodne vrste zasenčile podrast, invazivke ne uspevajo,
- selektivna odstranitev zarasti okoli zasajenih in spontano vzniklih rastlin z namenom pospeševanja uspevanja domorodnih vrst,
- ena do dvakrat košnja na novo izoblikovanih traviščih in odstranitev pokošene biomase ter vnos semen izbranih travniških vrst.

Načrtovane aktivnosti zasaditev, upravljanja vegetacije ter odstranjevanja in omejevanja razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst na območju sladkovodnega dela NRŠZ, bomo izvajali na istih ploskvah kot v letu 2025. Omejevanje in odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin temelji na njihovi identifikaciji, ki jo opravi izkušen botanik v okviru rednih habitatnih kartiranj in vzporednih popisov tujerodnih vrst, hkrati pa upravljavca tudi usmerja v pravilen in trajen način odstranjevanja posameznih vrst.

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, bo tudi v letu 2026 temeljilo na vzdrževanju obstoječih mlak, zasaditvi novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje, upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin in zagotavljanje raznolikega prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz. Zaradi vzdrževanja optimalnih razmer v manjših stoječih vodah vsakoletno odstranjujemo del zarasti ob mlakah. Mlake nikoli ne očistimo zarasti v celoti (največ 2/3). Čiščenje mlak bo v letu 2026 potekalo v času poletne presušitve, med avgustom in oktobrom. Na ta način vzdržujemo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacij redkih in ciljnih Natura 2000 vrst. S selektivno in postopno košnjo se izboljšujejo tudi razmere za različne opravevalce.

V okviru projekta LIFE FOR SEEDS, v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos, smo v letih 2024 in 2025 začeli z vzpostavljanjem novega HT »Sredozemski vlažni travniki z visokim steblikovjem Molinio-Holoschoenion« (Natura 2000 koda 6420). V času trajanja projekta smo na površinah južnega dela sladkovodnega močvirja na Bertoški bonifiki, ki smo jih namenili razvoju oligotrofnih

mokrotnih travišč, vnesli več gradnikov vlažnih travišč v obliki semen. Semena smo vnašali v različnih obdobjih, ko semena izbranih rastlin zorijo, a izven gnezdilne sezone. Semena so bila predhodno nabrana na zaraščajočih rastiščih v slovenski Istri. Vzpostavitev oligotrofnih mokrotnih travnikov je dolgotrajen proces. Ker na območju rezervata tovrstnih travnikov ni bilo, je naloga še bistveno težja kot na območjih, kjer so že prisotna. Tako je glavna naloga redno odstranjevanje biomase, saj se bo le na ta način zmanjšala količina hranil v zemlji. Šele v osiromašenih tleh so ugodni pogoji za uspevanje značilnih vrst, ki gradijo ta travišča.

Da bi proces spremembe ruderalnih travniških površin v vlažne in močvirne travnike potekal hitreje bomo, z vnosom semen značilnih rastlinskih vrst za mokrotne travnike, nadaljevali tudi po letu 2025, ko bo projekt LIFE že zaključen. Z namenom zmanjševanja hranil in s tem siromašenja tal za ohranjanje in razvoj oligotrofnih travišč na obravnavanem območju, bomo v letu 2026 izvedli strojno košnjo, raztros, obračanje, zgrabljanje ter baliranje in spravilo sena in sicer 2 x letno: v začetku junija ter v drugi polovici septembra. V letu 2026 bomo na robovih mokrotnih travnikov nadaljevali tudi z ročnim odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in s tem preprečili razraščanje na ciljne površine močvirnih travnikov.

Med redne naloge sodijo tudi dnevna oskrba in veterinarska oskrba pašnih živali, izvajanje letnega veterinarskega programa ter vodenje dokumentacije in registrov na kmetijskem gospodarstvu.

Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS št. 102/15), zato si v preglednicah od 1-10 številčne oznake ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2025 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene kot tudi je izpuščen cilj 4 v skladu z dogovorom članov Odbora NRŠZ na 28. redni seji dne 16. 2. 2023.

Preglednica 1: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	- €	PP 231321	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	- €	PP 231321	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	- €	PP 231321	-	maksimalna globina vode na koti -0,40 m (oktober-marec)
1.1.4. Polnjenje/praznjenje sladkovodnega dela	- €	PP 231321	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.1. Čiščenje dovodnih jarkov	6.405,00 € iz PP 231758 - SPS	PP 231758 - SPS	podizvajalec (najem bagra)	odstranjevanje vegetacije zaraščenih brežin ter strojno čiščenje sedimenta z dna obrobni jarkov 3 in 4 v skupni dolžini 800 m ter odvoz materiala na deponijo znotraj mej naravnega rezervata

1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	25,00 €	PP 231321	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	500,00 €	PP 231321	-	po potrebi v primeru okvare na objektih: vzdrževanje in popravila na sistemu CNS
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	200,00 €	PP 231321	-	redno vzdrževanje in popravila pašne infrastrukture
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	(skupna izvedba z akt. 1.4.1.)	PP 231321	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi
1.3.3. Postavitev čredink	(skupna izvedba z akt. 1.3.1.)	PP 231321	-	prestavitev čredink po potrebi
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	1.300,00 €	PP 231321	-	vsaj 21 ton krme
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	5.300,00 € (od tega 2.000,00 € za krmo iz PP 231321 in 3.300,00 € za honorarno delo iz lastnih sredstev)	PP 231321/ lastna dejavnost	-	nakup krme za dohranjevanje v zimskih mesecih (po potrebi), oskrba pašnih živali okvirni obseg 0,15 FTE (honorarno delo, prostovoljci)
1.3.10. Izvajanje letnega veterinarskega programa	1.500,00 €	PP 231321	Veterinarska ambulanta Koper	redno cepljenje 7 živali (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih 6 živali (3x letno)
1.3.11. Veterinarska oskrba živali	2.000,00 €	PP 231321	Veterinarska ambulanta Koper/ zunanji izvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja, zdravljenje živali (po potrebi)
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	- €	PP 231321		arhiv dokumentacije
1.4. Košnja in mulčanje vegetacije				
1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	100,00 €	PP 231321	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m, odstranjevanje biomase po mulčanju jarkov v dolžini 2200 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	5.365,00 € za mulčanje trstičja z odstranjevanjem biomase, strojno odstranjevanje ITV (skupna izvedba z akt. 1.7.1.)	PP 231758 (SPS)	podizvajalec (najem bagra)	mulčanje trstičja in odstranjevanje biomase na območju severnega dela Bertoške bonifike na površini 1,6 ha, ročno in strojno odstranjevanje in preprečitev zaraščanja ITV (amorfa, robinija in kanela) na ploskvi P31, drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	300,00 €	PP 231321	-	košnja, raztros, zgrabljanje ter baliranje in spravilo sena na 2,4 ha/2x letno
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	(skupna izvedba z akt. 1.4.1.)	PP 231321	-	1,5 ha

1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	5.800,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	ročno in strojno odstranjevanje in preprečitev razširjanja ITV (amorfa in robinija), drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase nabiranje in čiščenje semen ter dosejevanje gradnikov mokrotnih travnikov na 2,4 ha, omejitev paše vsaj na 3 ha
1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	3.780,00 € (od tega 3.050,00 € za vzdrževanje mlak iz PP 231321 in 730,00 € za najem bagra iz PP 231758 SPS)	PP 231321/ PP 231758 - SPS	zunanji sodelavec – botanik, najem bagra	18 mlak oziroma 0,03 ha, ročno odstranjevanje zarasti in ITV (luskasta nebina, navadna amorfa, raznozobi grint, enoletna suholetnica...), strojno čiščenje sedimenta in poglobljanje mlak
1.6.2. Mulčanje jarkov	(skupna izvedba z akt. 1.4.1.)	PP 231321	-	1100 m
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	(skupna izvedba z akt. 1.4.1.)	PP 231321	-	2600 m/2x letno
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	1.830,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	vsaj 500 dreves/ grmovnic, ročno odstranjevanje zarasti in ITV, senčenje rastišč in preprečevanje zaraščanja
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi	4.270,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami (skupaj 350 sadik) ob strugi Are v dolžini 500 m, zasenčenje rastišč ITV in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi navadne amorfe, laške repe, pelinolistne ambrozije, bleščče kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca ter zasaditev grmovno-drevesne mejice avtohtonih vrst (skupaj 250 sadik): pepelnatosiva vrba, bela vrba, rdeča vrba, enovrati glog in navadni lovor ob učni poti med opazovališčem 10 in odvodno zapornico na ploskvi P 27 v dolžini 200 m
1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	6.500,00 € (od tega 5.500,00 € iz PP 231321 in 1.000,00 € iz PP 231758)	PP 231321/ PP 231758 - SPS	zunanji sodelavec – botanik	ročno odstranjevanje in preprečitev razširjanja ITV na predvidenih ploskvah - P16, P26, P28, P30 in P31, odstranjevanje nadzemnih delov rastlin, zasenčenje, drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase ročno odstranjevanje in preprečitev zaraščanja ITV (amorfa, robinija in kanela) na ploskvi P31, drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase

1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	- €	PP 231321	-	spremljanje stanja in ukrepanje po potrebi
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	- €	PP 231321	-	spremljanje stanja in ukrepanje po potrebi
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	1.100,00 €	PP 231321	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi), vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme
1.8.2. Registracije in zavarovanja	2.170,00 €	PP 231321	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	- €	PP 231321	-	izvedba v okviru aktivnosti 1.3.7.
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	840,00 € (od tega 100,00 € iz PP 231321 za vzdrževanje in 200,00 € iz PP 231758 – SPS)	PP 231321/ PP 231758 – SPS	-	vzdrževanje kmetijske mehanizacije (material in orodje, nabava in popravila orodij za odstranjevanje ITV)
SKUPAJ	48.748,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni NRŠZ. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela rezervata, ki je bil na podlagi upravljavskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na sledeči način:

- med jesensko selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja. Izjema so obdobja povišanega plimovanja in/ali močnega deževja. Takrat z zapornico upravljamo tako, da v laguni vzdržujemo nizek vodostaj in s tem zagotavljamo večjo retenzijo za odvajanje viškov sladke vode iz Are v laguno.
- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje in med oseko praznjenje lagune do programsko določenih kot, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah (od aprila do sredine avgusta).

Programska aplikacija za daljinsko upravljanje omogoča nadzorovanje delovanja zapornice, nastavitve različnih režimov delovanja, grafični prikaz spreminjanja vodnih nivojev in zgodovino dogodkov z uporabo pametnega telefona oziroma preko povezave na Centralni nadzorni sistem (CNS).

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst bomo v tudi letu 2026 nadaljevali z utečenim upravljanjem vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Kotalna zapornica na morskem kanalu nam omogoča učinkovito upravljanje z vodostajem brakičnega dela rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeva tudi k zagotavljanju poplavne varnosti območja zaradi dvigovanja morske

gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi v morju. Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Biometal projektiranje, razvoj in inženiring, d.o.o., 2007).

V letu 2026 bomo nadaljevali s spremljanjem stanja HT v brakični laguni, na podlagi rezultatov kartiranja, izvedenega v okviru dveh Interreg projektov, POSEIDONE in ReCo, v letih 2024 in 2025 s ciljem ocene uspešnost upravljanja brakične lagune ter preverbe učinkov izvedenega nadvišanja muljastih površin v letu 2023. Spremljanje stanja bo potekalo glede na priporočila, pripravljena v zaključnem poročilu zunanjega strokovnega izvajalca kartiranja. Nadaljevali bomo s spremljanjem fizikalno-kemijskih parametrov, kot je bilo načrtovano v preteklem letu. Spremljanje teh parametrov je ključno za pripravo prihodnjih ukrepov za učinkovito upravljanje lagune, zlasti v luči prilagajanja in zmanjševanja vplivov podnebnih sprememb.

V okviru Projekta LIFE FOR SEEDS, v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos, smo v letih 2024 in 2025 začeli z vzpostavljanjem novega HT »Vzhodna submediteranska suha travišča (*Scorzonera retalia villosae*)« (Natura 2000 koda 64A0). V času trajanja projekta smo na območju rezervata pod ankaransko cesto, ki smo jih namenili razvoju polsuhih vnesli več gradnikov suhih travišč v obliki semen. Semena smo vnašali v različnih obdobjih, ko semena izbranih rastlin zorijo, a izven gnezditne sezone. Semena so bila predhodno nabrana na zaraščajočih rastiščih v slovenski Istri. Vzpostavitev oligotrofnih polsuhih travnikov je dolgotrajen proces. Na območju naravnega rezervata tovrstnih travnikov ni bilov. Tudi v neposredni okolici je takih rastišč izjemno malo; zastopana so le fragmentih na Srminskem hribu. Razvijejo se na nekoliko globljih, zmerno vlažnih in mestoma zakisanih tleh. Vzdrževanje zahteva večkratno košnjo, strogo brez vnosa hranil. Zato je, za ohranjanje in razvoj polsuhih travnikov, ključnega pomena odstranjevanje biomase, saj neodstranjena pokošena biomasa deluje kot gnojilo.

Da bi proces spremembe ruderalnih travniških površin v travnike potekal hitreje bomo, z vnosom semen značilnih rastlinskih vrst za polsuhe travnike, nadaljevali tudi po letu 2025, ko bo projekt že LIFE zaključen. Z namenom zmanjševanja hranil in s tem siromašjenja tal za ohranjanje in razvoj oligotrofnih travišč na obravnavanem območju, bomo v letu 2026 izvedli strojno košnjo, raztros, obračanje, zgrabljanje ter baliranje in spravilo sena in sicer 2x letno: v začetku junija ter v drugi polovici septembra. Na več manjših površinah bomo zasadili večje število rastlin, ki so gradniki polsuhih travišč. S tem bomo ustvarili manjše celice, iz katerih se bodo semena naravno širila v okolico. Te enote bodo pokošene šele po semenitvi v juliju, medtem ko bo okolica pokošena že v maju, da preprečimo semenenje neželenih vrst in osiromašenje tal. S tem bomo pospešili preobrazbo ruderalnega zemljišča, ki je preraščeno z invazivnimi tujerodnimi vrstami, v polsuhi oligotrofni travnik. V letu 2026 bomo na tem območju nadaljevali tudi z ročnim odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst, da preprečimo njihovo širjenje na ciljne površine polsuhih travnikov.

Na robnih delih lagune bomo nadaljevali z mesečnim ročnim odstranjevanjem mladih poganjkov navadne amorfe, da bi izčrpali to invazivno vrsto in ustvarili ugodne pogoje za širjenje obstoječe populacije obmorskega lanu (*Linum maritimum*). Na izbranih mestih v laguni bomo nadaljevali z vnosom semen obmorskega ločja (*Juncus maritimus*) ter z odstranjevanjem prevladujočega trsta izboljšali rastiščne pogoje za obmorsko triroglo (*Triglochin maritimum*), ki je bila na tem območju najdena v preteklosti. Na manjšem območju v laguni bomo z ročno košnjo odstranili odvečno biomaso, da bi vzpostavili slani travnik, na katerega bomo kasneje vnesli semena rastlin slanih travišč.

Načrtovani ukrepi upravljanja vegetacije, odstranjevanja in preprečevanje ter obvladovanje razširjanja tujerodnih vrst rastlin na območju naravnega rezervata pod ankaransko cesto v letu 2026:

- ročno odstranjevanje mladih poganjkov tujerodnih vrst rastlin,
- strojna košnja in odstranitev biomase (2 x letno),
- vnos semen in travnih ruš značilnih vrst, ki tvorijo združbe polsuhih travišč,
- dosejevanje pomembnih vrst slanuš,

- vnos semen po čiščenju zarasti, košnji in odstranitvi biomase,
- redno čiščenje zarasti okoli zasajenih rastlin in vzpostavitev boljših pogojev za razrast željenih vrst.

V letu 2026 bomo nadaljevali tudi z izvajanjem ukrepov povezanih s problematiko preprečevanja motenj na območju pod ankaransko vpadnico. V okviru naravovarstvenega nadzora bomo izvajali redne obhode, tedensko odstranjevali smeti ter izvedli čiščenje smeti na gnezditvenih otočkih znotraj lagunarnega dela rezervata. Ob pomoči prostovoljcev bomo tudi v letu 2026 organizirali tradicionalno čiščenje morskih nanosov in odpadkov na robovih brakičnega dela rezervata.

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	260,00 €	PP 231321	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,45 m, praznjenje lagune ob oseki do kote +0,20 m (april-avgust)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	260,00 €	PP 231321	-	avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,50 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja – zapornica odprta: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih, ročno upravljanje zapornice ob povišanem plimovanju in obilnem deževju
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	500,00 €	PP 231321	-	1x letno podmazovanje in pregled ter vzdrževanje in popravila na sistemu CNS
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	(skupna izvedba z akt. 2.2.3.)	PP 231321	-	po potrebi
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunskega dela rezervata	- €	PP 231321	prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50.000 m ² (1x letno)
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	5.400,00 € (od tega 3.000,00 € iz PP231321 za dosejevanje in vzdrževanje travnika in 2.400,00 € iz PP 231758 za ročno odstranjevanje ITV)	PP 231321/ PP 231758 - SPS	zunanj sodelavec – botanik	ročno selektivno odstranjevanje ITV (navadna amorfa, robinija, navadna kanela, luskasta nebina, laška repa, verlotov pelin) ter vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhlega travnika s toploljubnimi grmovnimi in

drevesnimi vrstami (2x košnja,
vnos semen gradnikov polsuhih
travnikov na površini 1,8ha)

2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.1. Priprava načrta ter vzpostavitev poznega mulčanja območja	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	-	večkratno mulčanje območja z odstranjevanjem biomase pod ank. vpadnico
2.5.2. Dosejevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik -	obrezovanje sadik, čiščenje zarasti ter postavitve ovir za preprečevanje prehoda na zastiralne nasipe
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	-	650 m/ 2x letno
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	50 do 100 dreves in grmov
2.6. Inicialno dosejevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosejevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	400,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti in ročnim odstranjevanjem ITV (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)
2.6.2. Dosejevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	400,00€	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti in ročnim odstranjevanjem ITV (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)
2.6.3. Dosejevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	1.300,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	ročno odstranjevanje ITV (luskasta nebina...), ročna selektivna košnja z odstranitvijo pokošene biomase, vnos semen obmorskega lanu in obmorskega ločja in vzpostavitev rastišča za obmorsko trirogljo
SKUPAJ	8.520,00 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2026 bomo nadaljevali z upravljanjem zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno NRŠZ. S tem se ohranja sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice. Prav tako bomo nadaljevali z ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki predstavljajo pomemben del ukrepov za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnih sprememb. Ukrepi so bili vključeni v Program porabe sredstev SPS za leti 2025 in 2026.

Cilj načrtovanih in v preteklih letih realiziranih ukrepov je hitra odstranitev ali obvladovanje ITV, pri čemer smo se skladno s programom dela usmerili na tujerodne vrste želv in rastlin. Predlagani ukrepi hitre odstranitve in obvladovanja ITV se nanašajo predvsem na odstranitev tujerodnih vrst rastlin in invazivne

tujerodne vrste želve (*Trachemys scripta*), poznane s starim imenom kot popisana sklednica in novim kot okrasna gizdavka. Območje rezervata je bilo opredeljeno kot prednostno območje za izvajanje posegov v populacijo okrasne gizdavke (Strokovne podlage za obvladovanje močno razširjenih invazivnih tujerodnih vrst za vrsto okrasna sklednica (*Trachemis scripta*), Zavod RS za varstvo narave, marec 2018). Za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih okrasnih sklednic v NRŠZ je predlagan ukrep trajna odstranitvev.

V letu 2026 smo si zadali za cilj odstranitvev dodatnih 150 osebkov okrasnih gizdavk in na ta način še učinkoviteje zmanjšati populacijo te vrste, obenem pa z odstranjevanjem spolno zrelih osebkov preprečiti nadaljnjo razmnoževanje. Izlov bo v letu 2026 potekal podobno kot v preteklih letih. Za bolj intenzivno odstranjevanje okrasnih sklednic je predvidena izdelava dodatnih plavajočih vrš ter nakup vrš za rake, s hkratni nakupom drobnega materiala in vab. V okviru izlova invazivne tujerodne vrste okrasnih gizdavke sproti pridobivamo tudi podatke o prisotnosti močvirske sklednice, potrebnih za pripravo ocene stanja ohranjenosti te vrste na območju naravnega rezervata. Podatke o velikosti populacije pridobivamo z metodo lova (postavitve vrš), označevanja in ponovnega ulova. Ulovljene močvirske sklednice označimo s čipom ali markico in jo nato izpustimo nazaj v naravo.

Vse ujete osebkke smo v preteklih letih izvajanja ukrepov, skladno z Zakonom o zaščiti živali (Uradni list RS št. 38/13), evtanazirali v izbrani veterinarski ambulanti. Z evtanazijo okrasne gizdavke bomo nadaljevali tudi v letu 2026, saj je za izboljšanje ohranitvenega stanja močvirske sklednice dolgoročno potrebno odstraniti čim več okrasnih gizdavk. Trenutno je evtanazija edini primeren ukrep pri reševanju problematike okrasnih gizdavk, saj zavetišča za tujerodne želve v Sloveniji še ni na voljo, poleg tega pa posvojitev v kakršni koli obliki še ni dovoljena (prepoved posedovanja).

V okviru terenskega dela, pri izvedbi zgoraj omenjenih ukrepov, bomo pregledali tudi potencialna mesta za odlaganje jajc. Na podlagi izkušenj iz prejšnjih let bomo pregledovali sončne, z vegetacije revne in suhe površine z mehko zemljo ter drobljivo podlago. Pozorni bomo tudi na površine s tršo in ne preveč peščeno podlago saj smo potrdili tudi gnezdenje na trših mestih kot je npr. gramoz ob učni poti. Vsa odkrita gnezda bomo ustrezno sanirali (odstranjevanje jajc) ter tako omejevali uspešno razmnoževanje vrste. V okviru ukrepov v letu 2026 načrtujemo tudi nadaljevanje metode iskanja tujerodnih vrst želv in njihovih gnezd s pomočjo psov, izurjenih za delo z nosom, v katero bodo vključeni kinolog z licenco kot zunanji izvajalec, prostovoljci in naravovarstveni nadzornik. Primeri iz tujine kažejo, da je takšno iskanje bolj učinkovito; srednje in dolgoročno pa pripomore tudi k zmanjšanju stroškov. Poleg tega verjamemo, da bi lahko v prihodnosti opustili evtanazijo kot edino rešitev za boj proti tujerodnim invazivnim vrstam vodnih želv.

Pomemben ukrep za preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja invazivnih okrasnih gizdavk je ozaveščanje javnosti o problematiki tujerodnih vrst želv in drugih tujerodnih vrst živali ter rešitvami za preprečevanje in obvladovanje tovrstne problematike. Na spletni strani NRŠZ od začetka izvajanja aktivnosti redno objavljamo potek in rezultate dela in problematiko prisotnosti tujerodnih vrst živali v naravi. Problematiko invazivnih tujerodnih vrst in njenih negativnih vplivih na domorodne vrste smo predstavili v različnih medijih javnega obveščanja ter pripravili tudi številne prispevke v reviji Svet ptic. Tematiko smo vključili tudi v program vodenih ogledov NRŠZ za različne ciljne skupine obiskovalcev, s poudarkom na učencih osnovnih šol in ostalih izobraževalnih skupin. Z vsemi zgoraj navedenimi aktivnostmi bomo nadaljevali tudi v letu 2026, saj je izvajanje le-teh izrednega pomena pri ozaveščanju in preprečevanju vnosa tujerodnih živali v naravo, ki se kaže tudi v obveščanju s strani obiskovalcev o najdbah gizdavih želv in velikokrat tudi njihovih gnezdišč na območju NRŠZ in okolice.

V okviru izvajanja ukrepov za obvladovanje širjenja invazivnih rastlinskih vrst bomo na obravnavanem območju nadaljevali s ročnim odstranjevanjem mladih poganjkov navadne amorfe, japonskega kosteničevja, navadne kanele in zlatega bambusa (*Phyllostachys aurea*), verlotovega pelina, laške repe in drugih invazivk.

Med nujne ukrepe izvajanja naravovarstvenega nadzora na območju Jezerca uvrščamo preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice, predvsem hrupa s karting steze, ki se nahaja na območju daljinskega vpliva na vodne ptice (zavarovano območje, Natura 2000) med glavno avtobusno postajo v Kopru in koprsko hitro cesto H5)

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	- €	PP 231321	-	1x letno pregled in vzdrževanje preliva
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Kom. z vrtničkarji za prenehanje vrtničarske dejavnosti na območju Jezerca	- €	PP 231321	pristojne inšpekcijske službe	komunikacija nadzorne službe in ukrepanje v primeru kršitev
3.2.2. Odstranitev vse vrtničarske infrastrukture	- €	lastna dejavnost	pristojne inšpekcijske službe	odstranjevanje odpadkov po potrebi
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	- €	PP 231321	-	redna komunikacija z MOK in pristojnimi inšpekcijami
3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	500,00 €	PP 231321	zunanjí sodelavec - botanik	ročno odstranjevanje ITV ter preprečitev razširjanja po predhodni ročni selektivni odstranitvi mladih poganjkov tujerodnih vrst rastlin: navadna amorfa, navadna kanela japonska kaline, japonsko kosteničevje, verlotov pelin in lovorišev...
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	9.700,00 € (od tega 5.500,00 € za izlov, 200,00 € za material in opremo, 1.000,00 € za usposabljanje psov pri iskanju gnezd in osebkov, 3.000,00 € potni stroški in evtanazija)	PP 231758 - SPS	zunanjí sodelavci - veterinar, kinolog z licenco	nabava opreme in vab za izlov tujerodnih vrst vodnih želv, odstranjevanje in evtanazija vsaj 150 osebkov okrasnih gizdavk, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti v okviru vodenih izletov, priprava poročila
3.3.3. Komunikacija z vrtničkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	- €	PP 231321	-	nadzor naravovarstvene nadzorne službe ter ukrepanje po potrebi
3.4. Upravljanje vegetacije				

3.4.2. Dosejevanje grmovnic po potrebi	(skupna izvedba z akt. 3.3.1.)	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	čiščenje zarasti in zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst
3.4.3. Čiščenje vegetacije na obrežju Jezerca (ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico)	(skupna izvedba z akt. 3.3.1.)	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	čiščenje obrežne vegetacije in ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico
SKUPAJ	10.200,00 €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti NRŠZ je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih.

S spremljanjem stanja avifaune naravnega rezervata in digitalizacijo podatkov bomo v letu 2026 nadaljevali po ustaljenih metodah, kot so tedenski popisi, posebni in kartirni popisi gnezdk (vključno z barvnim obročkanjem mladičev čiger v laguni), akustični popisi čaplje in druge. Predvidoma bomo nadaljevali tudi z uporabo avtomatskih snemalnikov zvoka za ugotavljanje prisotnosti in dnevne aktivnosti težje zaznavnih vrst ptic ter drugih organizmov. V sodelovanju z UP Famnit bomo v letu 2026 še naprej spremljali populacijo zelene rege (*Hyla arborea*) na območju rezervata.

V letu 2026 bomo nadaljevali tudi z rednim spremljanjem populacij invazivnih tujerodnih vrst: svetega ibisa (*Threskiornis aethiopicus*), nutrije (*Myocastor coypus*) in modre rakovice (*Callinectes sapidus*), po metodologiji navedeni v Letnem programu dela za leto 2025. Po potrebi bomo v letu 2026 za posamezne vrste in v skladu z izhodišči ZRSVN začeli z izvajanjem ukrepov za obvladovanje oz. odstranjevanje.

Za doseganje cilja 5 v letu 2026 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

- nadaljevanje rednega spremljanja stanja HT sladkovodnega dela rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst rastlin kot tudi spremljanje stanja HT brakičnega dela,
- redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdk in posebni popisi ter akustični popisi z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav.
- nadaljevanje spremljanja stanja ozkega vrtenca,
- spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin herpetofavna (s poudarkom na močvirski sklednici in zeleni regi), metulji, netopirji ... bomo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter z vključevanjem prostovoljcev DOPPS,
- nadaljevanje spremljanja stanja populacij invazivnih tujerodnih vrst živali: svetega ibisa in nutrije ter zaznavanje morebitne prisotnosti modre rakovice,
- spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice,
- spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO (MOPE) in DRSV (MNVP) pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode (izvaja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano), spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu za namene sprotnih prilagoditev upravljanja,
- sodelovanje z ARSO (MOPE) pri izvedbi državnega monitoringa ekološkega stanja površinskih voda v NRŠZ
- spremljanje bioloških elementov kakovosti (BEK): vzorčenje fitoplanktona in ihtiofavne (izvaja Nacionalni inštitut za biologijo).

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring	500,00 €	lastna dejavnost	-	nabava potrošnega materiala za izvedbo monitoringov
5.1.2. Monitoring ptic	- €	lastna dejavnost	-	53 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdk, 3 do 4 posebni popisi gnezdk s kanujem (vključno z obročkanjem z barvnimi obročki,), 2-3 akustični popisi mokoža, 2 do 3 dnevi spremljanja stanja selivk z obročkanjem, testni monitoring z uporabo avtomatskih snemalnikov zvoka
5.1.3. Monitoring herpetofavne	- €	lastna dejavnost	UP Famnit	beleženje naključnih opazovanj, spremljanje populacije zelene rege
5.1.4. Monitoring favne kačjih pastirjev	- €	lastna dejavnost	prostovoljci	beleženje naključnih opazovanj
5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	(skupna izvedba z akt. 3.3.2.)	PP 231758 - SPS	-	spremljanje stanja ob izlovu tujerodnih vrst želv, ocena velikosti populacije močvirske sklednice z metodo lova, označevanja in ponovnega izlova
5.1.7. Monitoring glavnih skupin makrofavne v laguni	- €	-	ARSO (MOPE)/ strokovno usposobljen podizvajalec	vzorčenje, fitoplanktona za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva zadnje leto izvajanja
5.1.8. Monitoring ihtiofavne	(skupna izvedba z akt. 5.1.7.)	-	ARSO (MOPE)/ strokovno usposobljen podizvajalec	vzorčenje ihtiofavne v laguni za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva 1 vzorčenje
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	- €	lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka pri popisu metuljev	naključno beleženje podatkov
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	300,00 €	PP 231321	strokovno usposobljen podizvajalec	vzorčenje ozkega vrtenca ter ostalih vrst polžev 1-3 x letno
5.1.12. Monitoring netopirjev	300,00 €	PP 231321	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim mikrofonom in detektorjem od aprila do oktobra/ 1 poročilo
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	1.700,00 € (od tega 700,00 € za material in opremo – sveti ibis, nutrija, modra rakovica in 1.000,00 € za stroške poti in	PP 231758 - SPS	zunanji sodelavec - NIB, MBP	spremljanje stanja populacije svetega ibisa na dnevnih popisih, 6 nočnih popisov svetega ibisa na prenočišču in 6 nočnih popisov nutrije (oboje s termovizijsko kamero),

		obdelavo podatkov in pripravo poročila – Nacionalni inštitut za biologijo, MBP)			pregledni lov modre rakovice z vršami 2x mesečno (april- november), naključno beleženje podatkov tujerodnih vrst živali s termovizijsko kamero
5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	lastna dejavnost	-		sprotno beleženje opažanj, spremljanje stanja na gnezdiščih kolonijskih vrst v laguni s pomočjo lovskih kamer
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin					
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	1.500,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik		kartiranje tujerodnih rastlinskih vrst po celotnem območju NRŠZ, 1x kartiranje sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.2. Kartiranje brakične lagune z obrobjem	- €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik		spremljanje stanja HT po izvedbi nadvišanja in oblikovanja novih HT v brakični laguni
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	500,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik		sprotno spremljanje ob kartiranju in dosejevanju
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti					
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	- €	PP 231321	ZRSVN		1 ocena stanja NV/ posodobitev
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ					
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	200,00 €	lastna sredstva	-		53 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdišč, akustičnih popisov mokoža ter popisov svetega ibisa in nutrije, nakup trdega diska (5 TB) za shranjevanje podatkov iz avtomatskih snemalnikov zvoka, shranjevanje in analiza zvočnih posnetkov avtomatskih snemalnikov
5.4.2. Obdelave podatkov	- €	PP 231321	-		obdelani vsi podatki
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	- €	PP 231321	-		po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	- €	PP 231321	-		vsaj 1 objava
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode					
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	150,00 €	PP 231321	-		redno spremljanje stanja - 12 popisov/ 1 poročilo (nakup tekočin za umerjanje aparata za monitoring)
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu	- €	PP 231321	-		sprotno spremljanje vodostajev in zgodovine dogodkov s pomočjo programske aplikacije (CNS)
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ					
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljalavec	- €	PP 231321	-		1 poročilo

5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 231321	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe
SKUPAJ	5.150,00 €			

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

V okviru cilja 6 so vključene naloge sodelovalne narave, katerih cilj je spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju. To bomo dosegli z izvajanjem različnih aktivnosti in vključevanjem širšega števila deležnikov, tako javnih kot zasebnih, saj uspešna izvedba teh aktivnosti zahteva širšo družbeno podporo. Lokacija zavarovanega območja v urbanem okolju predstavlja prednost v določenih vidikih, vendar pa hkrati izpostavljenost negativnim urbanim vplivom pomeni izziv. Med ključnimi negativnimi vplivi izstopajo onesnaženje vodnih virov, ki oskrbujejo naravni rezervat, ter hrup in svetlobno onesnaževanje.

Sodelovanje z deležniki pri upravljanju rezervata, ki se je začelo v okviru projekta IMPRECO in se intenziviralo v projektu ReCo, bomo nadaljevali tudi v letu 2026. Z deležniki, ki bodo pripravljeni aktivneje sodelovati, bo v okviru projekta ReCo v letu 2025 pripravljen dogovor o dolgoročnem sodelovanju (Memorandum) in z njimi nameravamo v letu 2026 izvesti dva sestanka. Takšno dinamiko bomo nadaljevali tudi v prihodnjih letih, saj aktivna udeležba deležnikov in redna komunikacija zagotavljata, da so odločitve sprejete na podlagi širokega spektra mnenj in informacij. Deležniki Škocjanskega zatoka prihajajo iz različnih področij, vključno z javnim in akademskim sektorjem, poslovnim svetom ter civilno družbo, kar omogoča celosten in multidisciplinaren pristop pri iskanju rešitev za izzive.

Zadostne količine sladke vode za upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata, v skladu z načrtom upravljanja, zagotavljamo z upravljanjem podlivnih in nadlivnih zapornic na ustju Are. Hkrati skrbimo tudi za dotok zadostnih količin sladke vode v lagunarni del naravnega rezervata, kar je izjemnega pomena za ohranjanje ugodnega stanja somornega močvirja in HT.

Redno bomo opravljali preglede struge Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku ter v sodelovanju z MOK in DRSV (MNVP) nadaljevali z reševanjem problematike odlaganja odpadkov in smeti na desnem bregu Are, ki je povezana z zadrževanjem in parkiranjem večjega števila tovornjakov na cesti, ki poteka vzdolž vodotoka na območju obrtno gospodarske cone Sermin.

Na področju varstva pred hrupom, izgradnje protihrupne ograje in varovalnega nasipa ob bertoški vpadnici ter načrtovanja in izvedbe drugega pasu bomo nadaljevali sodelovanje z ZRSVN, MOK in drugimi deležniki. Bertoška vpadnica predstavlja ključno prometno povezavo do koprškega pristanišča in je močno obremenjena, zato je bila njena širitev predvidena že leta 2018. Vendar do izvedbe projekta doslej še ni prišlo. Predviden začetek gradnje je načrtovan za leto 2025, vendar tudi ta časovni okvir še ni dokončno potrjen.

Nadaljevali bomo z dobrim sodelovanjem z Upravo RS za zaščito in reševanje ter organizacijo ATRAC – Jadranskim centrom za izobraževanje in usposabljanje iz Reke ter aktivno sodelovali pri njihovih izobraževanjih in usposabljanjih. Enodnevno izobraževanje za prostovoljce, namenjeno usposabljanju za ukrepanje ob primerih zaoljenih ptic, ki je predvideno za izvedbo v letu 2025, nameravamo ponoviti v letu 2027. Takšno izobraževanje je ključnega pomena za povečanje pripravljenosti in učinkovitosti pri obvladovanju kriznih situacij, povezanih z onesnaženjem morja in pojavom zaoljenega živalstva. Zato je nujno, da se usposabljanja organizirajo vsaki dve leti.

Preglednica 5: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO (MOPE) in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	- €	PP 231321	-	sprejet pisni protokol
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	- €	PP 231321	-	redne komunikacije ob spremembah režima
6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	- €	PP 231321	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeleške
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	- €	PP / projektno	druge evropske države	spremljanje novic/ po potrebi komunikacija/ udeležba na izobraževanjih
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitiij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	- €	PP 231321	URSZR	redne komunikacije in sodelovanje ob morebitnem onesnaženju/ zabeleške, organizacija in izvedba izobraževanja prostovoljcev za ukrepanje ob pojavu zaoljenih ptic
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				
6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	- €	PP 231321	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeleške
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	- €	PP 231321	druge odgovorne javne službe	po potrebi

6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa

6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	- €	PP 231321/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO in varovalnega nasipa ob širitvi bertoške vpadnice
--	-----	-------------------------	--	---

6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja

6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	- €	PP 231321	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi
--	-----	-----------	---	---

6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev

6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	- €	PP 231321	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 231321	Odbor	vsaj 1 seja
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 231321/ projektno	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	sodelovanje deležnikov v okviru skupne delovne skupine, ustanovljene v projektu IMPRECO/ zapisniki srečanj (okvirno 2 srečanja letno)
SKUPAJ	0,00 €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov NRŠZ bo v letu 2026 vključevalo sledeče naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,

- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in MNVP o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

V letu 2026 bomo nadaljevali z izvajanjem neposrednega nadzora v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima ter pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije. Izvajali bomo občasne obhode po okolici rezervata in preverjali obstoječe in nove vire ogrožanja ter konkretne groženje za naravni rezervat. Posebno pozornost bomo namenili preverjanju stanja na iztočnih kanalih v staro strugo reke Badaševce, ter dogajanju na karting stezi ki se nahaja v območju daljinskega vpliva na vodne ptice zavarovanega območja. V okviru naravovarstvenega nadzora bomo izvajali tudi nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del zunanjih izvajalcev (strojno čiščenje jarkov, odstranjevanje tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst ...) ter drugih javnih služb na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala. Aktivno se bomo udeleževali rednih izobraževanj za naravovarstvene nadzornike, nadaljevali dobro sodelovanje z drugimi ZO pri izmenjavi sodne in delovne prakse naravovarstvenega nadzora ter se udeleževali skupnih sestankov naravovarstvenih nadzornikov ZO z namenom izmenjave izkušenj.

Po potrebi bomo sodelovali z inšpekcijsko službo ter policijo pri občnih obhodih policijske patrulje ob ankaranski vpadnici in morebitni intervenciji na tem območju. Hkrati bomo skrbeli za pripravo poročil ter redno obveščali nadrejene in MNVP o ugotovljenih kršitvah, izrečenih opozorilih in globah ter o virih ogrožanja in tveganjih zunaj meja rezervata.

Vse našteje aktivnosti bodo potekale v skladu z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih naravovarstveni nadzorniki izvajajo na podlagi Zakona o ohranjanju narave (ZON, Ur. l. RS št. 96/04 in nad.) ter pooblastil, določenih v Zakonu o prekrških (Ur. l. RS št. 29/11 in nad.).

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblašeni izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	- €	PP 231321	-	vsaj en obhod dnevno
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad	- €	PP 231321	-	vsaj en obhod tedensko

upoštevanjem
varstvenega režima

7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	211,00 €	PP 231321	-	najem komunikacijske opreme za povezovanje v omrežje HKOM
7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	- €	PP 231321	-	po potrebi
7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	- €	PP 231321	-	po potrebi
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	- €	PP 231321	-	en obhod mesečno
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	- €	PP 231321	-	dnevno obveščanje po potrebi
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	- €	lastna dejavnost	-	po potrebi – nabava opreme za delo na terenu
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	1.600,00 €	PP 231321	-	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, zavarovanje za el. kolo, 1 el. motorno kolo
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.1. Nadzor nad gradnjo objektov v NRŠZ	- €	PP 231321	MNVP	po potrebi
7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	nadzor pri nadaljevanju sanacije napak na objektih, naravovarstveni nadzor pri izvedbi strojnega odstranjevanja ITV
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	naravovarstveni nadzor po potrebi

7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	500,00 €	PP 231321	MNVP	po potrebi, izobraževanja
SKUPAJ	2.311,00 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je usmerjen v celovito upravljanje obiskovanja, kar vključuje načrtovanje, izvajanje in evalvacijo različnih aktivnosti. Te aktivnosti so namenjene razvijanju in izvajanju vsebinsko bogatih programov za obiskovalce ter zajemajo vse podporne dejavnosti upravljavca. Glavni poudarek je na omogočanju obiskovalcem, da naravo doživijo in spoznajo poglobljeno, pri čemer se upoštevajo temeljni cilji in poslanstvo naravnega rezervata.

Za dosego cilja 8 je predviden obsežen nabor nalog in dejavnosti, ki vključujejo: izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za različne ciljne skupine obiskovalcev, sprejem, usmerjanje ter zagotavljanje osnovnih storitev za obiskovalce, predstavitev naravnega rezervata zunaj njegovega območja, ki temeljijo na pridobljenih izkušnjah in preizkušenih dobrih praksah, nakup opreme ter pripravo učnih pripomočkov in interpretacijskih vsebin ter razvoj izobraževalnih in promocijskih materialov s poudarkom na digitalnih vsebinah in sodobnih oblikah komuniciranja.

V letu 2026 bodo vsi programi obiskov NRŠZ (vodeni ogledi, najem prostorov, pogostitve, predavanja, delavnice, razstave in drugi dogodki) potekali po predhodno utečeni praksi, bomo pa hkrati z izvajanjem skrbeli za njihovo redno nadgradnjo in izboljšave. Poseben poudarek bomo namenili krepitvi sodelovanja pri pripravi programov obiskovanja z drugimi sorodnimi organizacijami in društvi. Cilj tega povezovanja je obogatiti ponudbo ter zagotoviti večjo raznolikost vsebin za obiskovalce. Pri organizaciji dogodkov si bomo ponovno prizadevali za sodelovanje z različnimi društvi, s katerimi smo v preteklosti že vzpostavili uspešno partnerstvo. Med njimi so Obalno čebelarstvo društvo Koper (v nadaljevanju OČD Koper), Slovensko društvo za morske sesalce – Morigenos, Osnovna šola Elvire Vatovec Prade in Regionalni razvojni center Koper. Takšno sodelovanje bo potekalo pri organizaciji različnih dogodkov za obeležitev okoljskih dni, prav tako pa odpira možnosti za skupno partnerstvo pri prijavah na projektne razpise.

V letu 2026 načrtujemo izvedbo dogodkov ob naslednjih okoljskih dnevih: Dan mokrišč, Svetovni dan prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, Svetovni dan voda, Svetovni dan Zemlje, Svetovni dan ptic selivk, Svetovni dan čebel, Teden parkov, Teden mobilnosti, Evropski dan opazovanja ptic, Svetovni dan živali in Svetovni dan habitatov.

V okviru projekta CREA+ BIRD (program Erasmus+) bomo v letu 2026 testirali nove, vzgojno-izobraževalne učne pripomočke, pripravljene za učence osnovnih in dijake srednjih šol. Učni materiali bodo testirani v šolah, ki so pridruženi partnerji projekta; v našem primeru Osnovna šola Elvire Vatovec Prade. Osnova

novih učnih materialov bodo izbrane ptice selivke, njihova ekologija, selitvene poti, vloga kot bioindikatorji ter drugi pomembni vidiki, s čimer želimo učenecem omogočiti boljše razumevanje pomena varstva narave in vloge ptic selivk v ohranjanju ekosistemov, hkrati pa okrepiti pedagoške prakse in izmenjavo izkušenj med partnerji v projektu.

Nadaljevali bomo dobro utečeno sodelovanje z strokovnjaki različnih fakultet: Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru, Fakulteta za turistične študije iz Portoroža (Turistica), Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani ter Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem. Sodelovanje bo potekalo na različnih nivojih in področjih:

- sodelovanje pri izvedbi raziskav, študij, obdelave podatkov, priprave poročil in objav v strokovnih publikacijah,
- sodelovanje pri prijavah na nacionalne in evropske razpise za financiranje različnih projektov,
- sodelovanje pri izvajanju skupnega vzgojno-izobraževalnega programa: organizacija seminarjev, delavnic, tečajev,, kjer lahko zaposlenih na fakultetah sodelujejo kot predavatelji ali svetovalci,
- sodelovanje pri pripravi in razvoju izobraževalnih vsebin, kot so učni pripomočki, publikacije in priročniki, ki bodo na voljo tako študentom kot širši javnosti,
- sodelovanje pri konferencah in dogodkih, ki jih fakultete, kar omogoča izmenjavo znanja in izkušenj med strokovnjaki, raziskovalci in upravljavci ZO,
- izvajanje študijskih praks za študente - študentom bomo zagotovili priložnost spoznavanje upravljanja zavarovanega območja ter pridobivanje dragocenih izkušenj, ki jih je mogoče dobiti le s konkretnim delom in osebnimi stiki z zaposlenimi v ZO,
- sodelovanje pri pripravi seminarskih, diplomskih in magistrskih nalog ter drugih študij, ki se bodo osredotočale na teme, povezane z NRŠZ. S tem bomo prispevali k razvoju mladih strokovnjakov ter širjenju znanja in ozaveščenosti o pomenu varstva narave.

V letu 2026 bomo nadaljevali z delom na pripravi ocene nosilne kapacitete NRŠZ s pomočjo števec za obiskovalce, ki jih bomo kupili in postavili na dveh vstopnih točkah v rezervat v letu 2025 (dva števca bosta nabavljena v okviru projekta POSEIDONE). Na ta način bomo pridobili pomembne podatke o obisku, kar nam bo omogočilo učinkovitejše spremljanje obiskovalcev in pripravo ustreznih ukrepov za morebitno omejevanje obiska.

Hkrati bomo nadaljevali z izvajanjem ankete za obiskovalce, ki smo jo začeli v letu 2024. V letu 2026 načrtujemo analizo zbranih podatkov, s katero bomo pridobili povratne informacije za izboljšanje izvajanja programov NRŠZ in še učinkovitejše upravljanje naravnega rezervata.

Izobraževanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov je ključni element cilja 8, saj le s tem lahko zagotovimo kar največjo učinkovitost programov pri uresničevanju ciljev naravnega rezervata. V primeru primernih razpisov bomo aktivno sodelovali v tovrstnih izobraževalnih priložnostih.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/ rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	- €	PP 231321	-	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalec, tiskar)	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dog. za promocijo v NR

8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	- €	PP 231321	-	vsaj 1 testna izvedba
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	strokovnjaki za analizo podatkov	pregled in analiza zapisov v knjigi vtisov
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	400,00 €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	2.000,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ študentsko delo	vsaj 2000 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	- €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 2 študenta
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	- €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 2 raziskovalni nalogi
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	100,00 €	PP 231321	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 1 dogodek / 15-20 udeležencev
8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje				
8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice	- €	PP 231321	učitelji	po potrebi
8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije				
8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	- €	PP 231321	-	pripravljene vsebine NRŠZ
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	- €	projektno/ lastna dejavnost	-	v okviru projektnih aktivnosti
8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	€	PP 231321	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)
8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije				
8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novosti iz rezervata)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko

8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc. obiskovalci	- €	projektno	obiskovalci	pogojno ob pridobitvi projekta
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	- €	lastna dejavnost	-	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	3.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	€	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	vsaj 2 dogovora
8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	8.000,00 €	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore
8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	2.500,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ študentsko delo	vsaj 3000 udeležencev, nakup daljnogledov 5x za izvedbo aktivnosti za obiskovalce
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	4.500,00 €	lastna dejavnost	honorarni sodelavci/ študentsko delo	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	- €	PP 231321	-	vsaj 7000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepevalnice	3.500,00 €	lastna dejavnost	honorarni sodelavci/ študentsko delo	vsaj 60.000 € prihodkov
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 7.000 €
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	2.200,00 €	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	- €	PP 231321	-	pregled in analiza podatkov iz števcov za obiskovalce
8.8. Predstavitve NRŠZ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠZ (predstavitvena zloženska, letak, vodnik, pingvin, itd)	4.700,00 € (od tega 2.000,00 € PP in 2.700,00 € lastna)	PP 231321/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 1 predstavitveno gradivo – strokovna publikacija - Seznam vrst ptic NRŠZ

8.8.2. Redne predstavitve NRŠZ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam	50,00 €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 20 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmi in lokalnih sejemskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)	150,00 €	PP 231321	ostala ZO, MNVP, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MNVP
8.8.4. Sodelovanje/ predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji	- €	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/ 20 udeležencev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih	- €	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				
8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	- €	PP 231321	organizatorji izobraževanj	v skladu z objavljenimi usposabljanji
8.9.2. Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljce, študentov, vodnikov s turistično licenco za določne ciljne skupine)	- €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ vodniki	-
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	- €	projektno/ lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/ Direkcija RS za ceste	po potrebi
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	- €	PP 231321	kolesarska mreža Obala	vsaj 1 sestanek/ zabeležka
SKUPAJ	31.100,00 €			

Cilj 9: Vzpostavljane, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,

- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljalca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne.

V okviru rednega vzdrževanja objektov smo v drugi polovici leta 2024 začeli s pripravo popisa sanacijskih del na stavbi Centra za obiskovalce in zunanjih sanitarij, hleva z oboro ter opazovališč ob učni poti. V ta namen so izvedenci gradbene, strojne in elektro stroke izvršili pregled stanja objektov, strojnih in elektro naprav ter na osnovi ugotovitev stanja pripravili Program in oceno večjih vzdrževalnih del in trajnostne zaščite objektov v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Svetovanje Mavrič d.o.o., oktober 2024), ki jih je treba opraviti, v izogib nastajanja nadaljnje škode na stavbah, strojnih in elektro napravah. Poudarjamo, da ne gre za izboljšave stanja, ampak za dela, ki so nujna zaradi dotrajanosti in zagotavljanja trajnosti in varnosti stavb, instalacij in opreme ter varčevanjem z energijo.

Glede na razpoložljiva sredstva, ki izhajajo iz uradnih izhodišč za pripravo programov dela in finančnega načrta za leti 2025 in 2026 (MNVP, januar 2025), v okviru večjih vzdrževalnih del v javno korist v letu 2026 uvrščamo naslednje aktivnosti:

- sanacijo poškodovane fekalne kanalizacije: na dvorišču stavbe je od zunanjih sanitarij in centra za obiskovalce izvedena fekalna kanalizacija, ki povezuje stavbi z malo čistilno napravo (v nadaljevanju MČN). Zaradi nenosilne podlage se je cevovod kanalizacije na več mestih ugreznil in ne zagotavlja več prostega pretoka od porabnikov do MČN. V okviru vzdrževalnih del je predvidena nadomestitev obstoječe kanalizacije z novo, ki bo ležala na pilotirani podlagi. Predvidena je uporaba borovih pilotov l = 6,00 m zabitih na medsebojni razdalji 6m.
- vgradnja multisplit sistema za uravnavanje temperature v več prostorih, ki so medsebojno ločeni, lahko tudi v različnih nadstropjih. Sistem omogoča nastavitve temperature za vsak prostor posebej in s tem ločeno prilagajanje potrebam prostora zaposlenih v upravnem delu in večjega števila obiskovalcev, ki se ob dogodkih zadržuje v predavalnici, lokalu in trgovini centra za obiskovalce. Ukrep je namenjen povišanju energetske učinkovitosti obstoječega sistema ogrevanja, hlajenja in prezračevanja, ki je energetsko zelo potraten in prihranku pri stroških za elektriko.
- zamenjavo nedelujočih zunanjih senčil na najbolj izpostavljenih večjih steklenih površinah (skupno 22,5 m²) na zahodni fasadi v pritličju Centra za obiskovalce. Ukrep je namenjen izboljšanju učinkovitosti obratovanja sistemov ogrevanja, hlajenja in prezračevanja. Ocenjujemo, da bomo z vgradnjo zunanjih senčil, ki preprečujejo do 75 % sončnih žarkov, občutno zmanjšali vdor toplote skozi steklo zaradi neposrednega sončnega sevanja. S tem bomo preprečili pregrevanje notranjosti ter zmanjšali porabo energije za hlajenje upravnega dela centra za obiskovalce.

V skladu z Navodili za obratovanje in vzdrževanje objektov (v nadaljevanju NOV)– elektro instalacije (ERDADO, 2015) bomo v letu 2026 na Centru za obiskovalce izvedli periodični pregled vgrajenega sistema aktivne zaščite ter skladno z zakonodajo, predpisi in drugimi normativi, obnovili Potrdili o brezhibnem delovanju sistema odkrivanja in javljanja požarov ter sistema varnostne razsvetljave.

V bližini centra za obiskovalce in hleva z oboro bomo nadaljevali z zasaditvami in urejanjem okolice. Na območju pod bertoško vpadnico bomo z mulčanjem in odstranjevanjem biomase nadaljevali z zasaditvijo trajnic ter vnosom semen rastlinskih vrst, ki so vezane na oligotrofne suhe travnike. Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce bomo opravili čiščenje zarasti, nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in z zasajevanjem medovitih rastlin in zelišč. Tudi v letu 2026 bomo nadaljevali s krajinsko ureditvijo okolice objektov z zasaditvijo domorodnih grmovnih in drevesnih vrst ter zasajevanjem medonosnih rastlin z namenom izboljšanja pogojev za opraševalce, v skladu z aktivnostmi varstva prostoživečih opraševalcev ter sodelovanjem z OČD Koper.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	500,00 €	PP 231321	zunanjí sodelavec - botanik	nadaljevanje zasajevanja grmovnih in drevesnih vrst, ter medonosnih rastlin za opraševalce, košnja zelenic, urejanje površin s trajnicami, ureditev njive z žitnimi plevi
9.1.4. Nadgradnja vrat na vstopu/izstopu na/iz učne poti z vstopnimi portali in računalniško kontrolo dostopa	- €	lastna dejavnost	zunanjí izvajalec	uredba plačila za vstop v programski del v osrednji opazovalnici ter aktivacija vstopničnega sistema
9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	56.656,00 € (od tega 54.656,00 € iz PP 231321 za večja vzdrževalne dela (sanacija poškodovane kanalizacije, vgradnja multisplit enot, montaža senčil), obnovitev certifikatov - NOV in 2.000,00 € lastna sredstva za ostala nujna popravila na parkovni infrastrukturi)	PP 231321/ lastna dejavnost (prihodki od uporabe parkirišča)	zunanjí izvajalci	sanacija poškodovane fekalne kanalizacije in povezave s MČN, vgradnja multisplit sistema za izboljšanje energetske učinkovitosti, zamenjava nedelujočih zunanjih senčil na skupni površini 22,5 m², periodični pregled vgrajenega sistema aktivne zaščite skladno z NOV, vzdrževanje parkirišča in osrednje opazovalnice, učne poti in opazovališč
9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	36.100,00 €	PP 231321	-	redno vzdrževanje (osnovni stroški), vzdrževanje učne poti
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	3.714,00 €	PP 231321	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	14.700,00 €	PP 231321	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic
SKUPAJ	111.670,00 €			

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Naloge v okviru cilja 10 imajo podporni značaj in obsegajo aktivnosti, ki zagotavljajo učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje ter komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim in drugim ciljem upravljanja. Te naloge se izvajajo v skladu z Uredbo o NRŠZ, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave.

Poleg osnovnih nalog, kot so zagotavljanje nemotenega poslovanja, učinkovita organizacija dela in pridobivanje potrebnih finančnih sredstev za uresničevanje nalog upravljanja NRŠZ, so vključene tudi dejavnosti sodelovanja v nacionalnih in mednarodnih partnerstvih. To sodelovanje je že v preteklosti prinašalo pomembne koristi za učinkovitost upravljanja, na primer v partnerstvih z organizacijami, kot so AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije in druge. Prav tako vključuje sodelovanje z ustreznim ministrstvom, njegovimi organi in ZRSVN.

Kot že predhodna leta, bomo tudi v letu 2026 sodelovali v Skupnosti naravnih parkov Slovenije, tako na področju upravljanja rezervata kot izobraževalnih in ozaveščevalnih dejavnosti. Ena izmed ključnih aktivnosti bo nagradni kviz »Spoznavajmo naravne parke Slovenije« namenjen učencem osnovnih šol, ki spodbuja mlade k večjemu poznavanju in varovanju narave. Poleg tega bomo sodelovali v drugih skupnih iniciativah, katerih skupni cilj je doseči ravnovesje med učinkovitim varstvom narave, ohranjanjem kulturne dediščine in različnimi dejavnostmi znotraj zavarovanih območij. Predstavnica NRŠZ bo tudi v letu 2026 nadaljevala svoje sodelovanje v Odboru za podelitev nagrade Republike Slovenije na področju ohranjanja narave (Nagrada Rado Smerdu).

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi bomo v letu 2026, kot že predhodna leta, nadaljevali aktivno sodelovanje z mediji, organizirali različne dogodke ter redno posodabljali, vzdrževali in nadgrajevali ključne komunikacijske kanale, kot so spletna stran, Facebook in Instagram profili. V letu 2026 načrtujemo zaključek oblikovne in tehnične prenove spletne strani. V okviru te prenove bomo spletno stran prilagodili za uporabo na mobilnih napravah, kot so pametni telefoni in tablični računalniki, s čimer bomo zagotovili boljšo dostopnost in izboljšano uporabniško izkušnjo.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	- €	PP 231321	Odbor	1 odobren letni program dela in finančni načrt
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	- €	PP 231321	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	- €	PP 231321	strokovni zavod	del letnega poročila
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje	- €	PP 231321	Odbor	vsaj 2 seji/ 3-4 sklepi

odbora za naravni
rezervat

10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški tel., poštšina, drobni inventar, pis. material itd.)	6.300,00 €	PP 231321	-	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	- €	PP 231321	-	8,05 FTE redno zaposlenih, 0,53 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljalvske aktivnosti	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	prostovoljci	5 prostovoljcev/ 90 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	- €	PP 231321	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	v skladu z objavljenimi izobraževanji
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	- €	PP 231321	-	redni tedenski kolegiji
10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	- €	PP 231321	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	2.000,00 €	PP 231321	-	ca. 20 nalogov
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)	1.000,00 €	lastna dejavnost	-	pisarniška oprema po potrebi, posodobljena programska oprema
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	- €	PP 231321	Odbor, ministrstvo	-
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	- €	lastni prihodki	-	ca. 15.000 €
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	- €	-	-	ca. 2.000 €
10.3.4. Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	- €	PP 231321	-	vsaj 1 vloga, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi

10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	5.200,00 €	PP 231321	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic/ 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	- €	PP 231321	zunanje računovodstvo	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	1.400,00 €	PP 231321	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeležke, 1 skupni produkt (nagrada igra), potni stroški za udeležbo na sestankih nagrada Rada Smerduja
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	- €	PP 231321	sorodne organizacije	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk
10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	- €	PP 231321	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje WLI
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	60,00 €	PP 231321/ lastna	sorodne organizacije	Vključitev v LAS FERAL, 5 komunikacij
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki ustreznega ministrstva	- €	PP 231321	-	10 komunikacij/ zabeležk
10.5.2. Sodelovanje z ARSO (MOPE) na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	- €	-	ARSO (MOPE)	komunikacija po potrebi
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	- €	PP 231321	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				

10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	- €	PP 231321	prijavitelji	po potrebi
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in usklajitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	- €	PP 231321	izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	- €	PP 231321	strokovni zavod	po potrebi
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	- €	-	MNVP z organi v sestavi	po potrebi
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	- €	PP 231321	-	vsaj 1 sporočilo za javnost
10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	- €	projektno	mediji	po potrebi
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljeni), okoljski dnevi	€	PP 231321	-	vsaj 2 dogodka, vsaj 15 udeležencev na dogodek
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	1.000,00 €	PP 231321	zunanji izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novica na mesec
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, odstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novo poglavje
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	- €	PP 231321	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov
10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani	- €	lastna dejavnost	-	zaključek oblikovne preнове in posodobitve spletne strani
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skokjanskizatok)	- €	PP 231321	-	preseči 4600 všečkov na strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novica na teden
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	- €	PP 231321	-	vsaj 1 album fotografij
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	- €	PP 231321	-	-

10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	- €	PP 231321	-	promocija Instagram profila, po potrebi
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	244,00 €	PP 231321	upravljavci ZO	predstavitev NRŽZ na spletni strani Naravni parki Slovenije, posredovanje posodobitev
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŽZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŽZ	- €	PP 231321	-	2 arhiva
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	- €	PP 231321	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	- €	PP 231321	-	glede na povpraševanje
SKUPAJ	17.974,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

- **Projekt ReCo** - Restoring degraded eco-systems along the Green Belt to improve biodiversity and ecological connectivity - Restore to Connect (ReCo), program Interreg Srednja Evropa 2021-2027. Splošen cilj projekta je ohranjanje biotske raznovrstnosti in izboljšanje varstva narave v Srednji Evropi, širjenje mreženja in sodelovanja ter izboljšanje ekološke povezanosti med zavarovanimi območji vzdolž srednjeevropskega zelenega pasu (CE EGB). Vodilni partner je BUND Naturschutz Bayern e.V. - BUND Department Green Belt (DE), partnerji pa poleg DOPPS še BSC Kranj (SI), National Park Thayatal (AT), University Vienna, Division of Conservation Biology, Vegetation and Landscape Ecology (AT), Governmental Organisation in the State of Bavaria (DE), Spolek Ametyst (CZ), Ministry of the Environment of the Czech Republic (CZ), Pody national Park (CZ), Landscape Research Institute (CZ), Green Federation GAJA (PL) in WWF Italy Foundation (IT).
 - Trajanje projekta: 1. 3. 2023 - 28. 2. 2026 (36 mesecev).
 - Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NRŠZ, znaša 179.578,00 €, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljeno 80 % (143.662,40 €), lastno sofinanciranje pa znaša 20 % (35.915,60 €).

- **Projekt CREA+ BIRD** - Creative Methodologies for Sustainability Education Inspired by Birds (Program Erasmus+). Vodilni partner je University of JYVÄSKYLÄ (FI), ostali sodelujoči pa so: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta (SI), DOPPS (SI), Libera Università di Bolzano (IT), Parco Naturale Adamello Brenta Geoparco (IT), Univeritatea de Vest Din Timisoara (RO), Milvus Group Association (RO), Suomen Luonto – Ja Ympäristökoulujen Liitto (FI). Projekt bo razvil nove pedagoške metode za okoljsko izobraževanje, pri čemer bodo ptice glavni vir navdiha. S pomočjo ptic lahko namreč zelo dobro spoznavamo dinamiko ekosistemov in hkrati spodbujamo globljo povezanost z okoljem. Partnerji iz Finske, Italije, Romunije in Slovenije bodo v projektu zbirali, združevali in uporabljali tako naravoslovno-znanstvena kot tudi kulturno-narativna znanja. Projekt temelji na sodelovalnih in participativnih raziskovalnih metodah.
 - Trajanje projekta: 1. 12. 2024 – 30. 11. 2027 (36 mesecev)
 - Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NRŠZ, znaša 22.000,00 €.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Tudi v 2026 se bomo prijavljali tako na primerne mednarodne, kot tudi na lokalne razpise Luke Koper d.d. in MOK in druge primerne vire.

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 10 so prikazani načrtovani stroški, v preglednici 11 pa predvideni viri financiranja, ki so v prvem delu usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2026.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2026 so ocenjeni na 488.494,00 €, od česar je za 339.200,00 € rednih upravljaljskih ukrepov, ki se financirajo s PP 231321, za 51.500,00 € je ukrepov predvidenih za financiranje iz SPS (PP 231758), lastni vložek je načrtovan v višini 87.128,29 € od katerih je 2.000,00 € predvidenih iz prihodka od parkirnine, ostalo pa od tržne dejavnosti (prihodki od vodenj, najemov, prodaje v okrepčevalnici in trgovini, aktivnosti s konji). Iz evropskih projektov bodo, v kolikor ne pridobimo novih, v letu 2026 financirani zgolj stroški dela, in sicer v višini 10.665,71 €.

Med skupnimi stroški je 34 % namenjenih izvedbi varstvenih, upravljaljskih in nadzornih nalog, 66 % pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Razmerje je predvsem posledica visokih stroškov vzdrževanja infrastrukture za obiskovanje ter ugodnega stanja habitatov na območju NRŠZ, zaradi česar v letu 2025 v NRŠZ niso potrebni večji posegi v naravo. Razvojne naloge so prisotne v minimalnem obsegu in jih zato posebej ne prikazujemo, kar je povezano s tipom zavarovanega območja in njegovimi cilji.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s. p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 2. 2008.

Preglednica 10: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe programa dela 2026

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	48.745,00 €	
Cilj 2	8.520,00 €	
Cilj 3	10.200,00 €	
Cilj 5	5.150,00 €	
Cilj 6	0,00 €	
Cilj 7	2.311,00 €	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	74.926,00 €	92.250,00 €
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	31.100,00 €	
Cilj 9	113.870,00 €	
Cilj 10 – splošno	15.960,00 €	
Cilj 10 – PR	4.244,00 €	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in ozaveščanja javnosti in splošnih podpornih akt.:	165.174,00 €	156.144,00 €

STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJAH

Programski in mat. stroški	179.100,00 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	11.000,00 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja*	50.000,00 €
Stroški dela	248.394,00 €
SKUPAJ	488.494,00 €

* vzdrževalna dela v javno korist: zamenjava zunanjih senčil, montaža multisplit naprav, sanacija kanalizacije

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev

Str. dela – redni	248.394,00 €
Str. dela – honorarni	13.900,00 €

Preglednica 11: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe programa dela 2026

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. Sredstva za ukrepe, ki jih izvaja DOPPS:	
PP 231321 – Naravni rezervat Škocjanski zatok	339.200,00 €
PP 231758 – Sklad za podnebne spremembe	51.500,00 €
Lastni prihodki upravljavca	85.128,29 €
Prihodek od uporabe parkirišča	2.000,00 €
Projekt Interreg ReCo	4.665,71 €
Projekt Erasmus+ CREA+BIRD	6.000,00 €
SKUPAJ VSI VIRI	488.494,00 €

Preglednica 12: Prikaz predvidenih aktivnosti za financiranje iz naslova sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2026

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Vrednost
1.2.1. Strojno čiščenje obrobnih in dovodnih jarkov na Bertoški bonifiki za povečanje pretočnosti in izboljšanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata z odvozom materiala	6.405,00 €
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	5.365,00 €
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	730,00 €
Stroški dela - koordinacija in naravovarstveni nadzor pri odstranjevanju vegetacije in mulčenju	5.500,00 €
SKUPAJ - UKREPI MOKRIŠČA	18.000,00 €
1.7.1. Ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin na Bertoški bonifiki	1.000,00 €
1.8.5. Nabava in servis vrtnega orodja za odstranjevanje ITV	200,00 €
2.4.1. Ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin na ankaranski vpadnici	2.400,00 €
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	9.700,00 €
5.1.13. Spremljanje stanja in številčnosti vrst na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	1.700,00 €
Stroški dela - koordinacija in izvedba ukrepov ITV	18.500,00 €
SKUPAJ - UKREPI ITV	33.500,00 €
SKUPAJ PROGRAM DELA 2026	51.500,00 €

Preglednica 13: Prikaz predvidenih aktivnosti za financiranje ukrepov ITV vključenih v stroške blaga in storitev (PP 231321) v letu 2026

Vrsta stroška: aktivnost po programu	Vrednost
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	5.800,00 €
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	3.050,00 €
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	1.830,00 €
1.6.5. Dosajevanje grmovnic	4.270,00 €
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	5.500,00 €
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	3.000,00 €
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov	1.300,00 €
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	500,00 €
5.2.4. Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst	500,00 €
UKREPI ITV, VKLJUČENI V STROŠKE BLAGA IN STORITEV SKUPAJ	25.750,00 €

Vse zgoraj naštetе aktivnosti so podrobno opisane v ciljeh 1., 2., 3. in 5.

Izhodišča MNVP za pripravo programa dela in finančnega načrta za leto 2025 predvidevajo za NRŠZ sredstva v višini 19.200,00 € za financiranje ukrepov ITV, vključenih v materialne in programske stroške na proračunski postavki PP 231321. V preglednici 13 je prikazan pregled aktivnosti, ki jih bomo za te aktivnosti izvedli v letu 2025. Skupni strošek nekoliko presega sredstva, ki jih je določilo ministrstvo; razlika je vključena v materialne in programske stroške rezervata in ne predstavlja dodatnih obremenitev proračuna.

7 KADROVSKI NAČRT

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NRŠZ za leto 2026, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 8,30 FTE. Letni program dela bo v letu 2025 izvedlo 7 stalno zaposlenih v rezervatu za poln delovni čas (strokovni vodja rezervata, dva poslovna sekretarja-receptorja, receptor II-vodnik, vodja izobraževanja in dva naravovarstvena nadzornika), koordinator izobraževanja za polovični delovni čas ter varstveni ornitolog v obsegu 30 % delovnega časa.

Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še poslovna sekretarka, direktor in vodja financ. V večjem obsegu je tudi letos predvideno sodelovanje zunanjega izvajalca – botanika za naloge upravljanja habitatov in kartiranje. Honorarni sodelavci, financirani z lastnih sredstev, bodo vključeni v izvedbo vodenj in programov s konji, delo na recepciji centra za obiskovalce, oskrbo pašne živine in terenske popise po potrebi. Vsi kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja NRŠZ, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja.

Preglednica 14: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Programa dela NRŠZ v letu 2026

Leto	2026	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Strokovni vodja	1	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1	I015043
Receptor II - vodnik	1	I015043
Poslovni sekretar - receptor II	1	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	1	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1	I015020
Vodja izobraževanja	1	I017179
Koordinator izobraževanja in PR	0,5	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,4	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja	0,1	I017141
Ornitolog	0,3	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	8,30	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Pomoč pri oskrbi pašnih živali	0,11	
Vodniki, receptorji, pomoč pri izvedbi programov s konji	0,74	I015043

Preglednica 15: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela
Upravljanje habitatov (cilji 1-4)	Vodstveni k.	0,40	14.200,00 €
	Strokovni k.	0,10	3.400,00 €
	Nar.nadzorniki	0,70	20.900,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,15	4.150,00 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Hon.sodelavci	0,15	3.300,00 €
	Vodstveni k.	0,10	3.550,00 €
	Strokovni k.	0,60	18.350,00 €
	Nar.nadzorniki	0,05	1.500,00 €
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6-7)	Recepcija in adm.podpora	0,00	- €
	Hon.sodelavci	0,05	600,00 €
	Vodstveni k.	0,15	1.775,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8-9)	Nar.nadzorniki	0,70	20.675,00 €
	Recepcija in adm.podpora	0,15	3.750,00 €
	Vodstveni k.	0,15	5.325,00 €
	Strokovni k.	0,65	21.050,00 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Nar.nadzorniki	0,35	10.500,00 €
	Recepcija in adm.podpora	1,60	41.850,00 €
	Hon.sodelavci	0,65	10.000,00 €
	Vodstveni k.	0,30	14.604,00 €
Skupaj - vsi cilji načrta upravljanja	Strokovni k.	0,45	15.100,00 €
	Nar.nadzorniki	0,20	5.925,00 €
	Recepcija in adm.podpora	1,50	41.790,00 €
	Vodstveni k.	1,10	39.454,00 €
SKUPAJ	Strokovni k.	1,80	57.900,00 €
	Nar.nadzorniki	2,00	59.500,00 €
	Recepcija in adm.podpora	3,40	91.540,00 €
	Hon.sodelavci	0,85	13.900,00 €
		9,99	262.294,00 €

Preglednica 16: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2026 za redno zaposlene

Delovno mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP-231321	Vir: PP-231758 (SPS)
Strokovni vodja	1.750	35.500,00 €	24.184,14 €	4.000,00 €
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	29.000,00 €	18.394,43 €	3.000,00 €
Receptor II - vodnik	1.750	25.000,00 €	15.955,00 €	2.500,00 €
Poslovni sekretar – receptor II	1.750	26.500,00 €	18.985,86 €	
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.750	29.500,00 €	18.955,00 €	4.000,00 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	30.000,00 €	17.455,00 €	6.000,00 €
Vodja izobraževanja	1.750	34.000,00 €	19.589,86 €	
Koordinator izobraževanja in PR	875	14.900,00 €	8.627,00 €	3.000,00 €
Poslovni sekretar DOPPS	700	11.040,00 €	8.422,00 €	
Direktor DOPPS/vodja financ	175	3.954,00 €	3.299,00 €	
Ornitolog	525	9.000,00 €	6.132,71 €	1.000,00 €
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2026	14.525	248.394,00 €	160.000,00 €	23.500,00 €

Delovno mesto	Vir: Projekt ReCo	Vir: CREA+BIRD	Vir: lastna in druga projektna sredstva
Strokovni vodja	770,86 €		6.545,00 €
Poslovni sekretar – receptor I	1.060,57 €		6.545,00 €
Receptor II - vodnik			6.545,00 €
Poslovni sekretar – receptor II	969,14 €		6.545,00 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I			6.545,00 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II			6.545,00 €
Vodja izobraževanja	1.865,14 €	6.000,00 €	6.545,00 €
Koordinator izobraževanja in PR			3.273,00 €
Poslovni sekretar DOPPS			2.618,00 €
Direktor DOPPS/vodja financ			655,00 €
Ornitolog			1.867,29 €
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2026	4.665,71 €	6.000,00 €	54.228,29 €

Skupni ocenjeni stroški dela redno zaposlenih znašajo 248.394,00 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 231321 financiralo za 165.000,00 € stroškov, s proračunske postavke PP 231758 – SPS pa dodatnih 24.000,00 €. V letu 2026 bo nujno zagotoviti dodatne vire financiranja, zlasti prek evropskih projektov, saj trenutna fin. sredstva ne zadoščajo za kritje stroškov dela vseh zaposlenih. Trenutna kadrovska zasedba je ključna za nemoteno izvajanje javne službe upravljanja zavarovanega območja, zato bo pridobivanje dodatnih sredstev prednostna naloga. V kolikor dodatnih virov financiranja ne bo, bo potrebno razliko pokriti iz lastnih sredstev.

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev v obsegu 0,85 FTE, ovrednotenih na 13.900,00 €, ki jih bomo, z izjemo honorarnih sodelavcev na popisih (cilj 5), pokrivali iz lastnih sredstev. Zaradi finančno-računovodskih razlogov te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela.